

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ &
ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΑΣΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΘΗΡΑΣ**

**ΠΡΟΣ: ΥΠΕΝ
Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου**

Ταχ. Δ/ση : Τέρμα Αλκμάνος -Ιλίσια
Ταχ. Κωδ. : 11528- ΑΘΗΝΑ
Πληροφ. : Ν.Μπόκαρης, Δρ Χ. Σώκος
Τηλέφωνο : 2131512281, 2131512139
Email : ch.sokos@prv.ypeka.gr
FAX. : 2131512138

ΘΕΜΑ: Ερώτηση Βουλευτή κ. Μάξιμου Χαρακόπουλου.

ΣΧΕΤ.: Η αριθ. 307/12.08.2019 Ερώτηση της Βουλής των Ελλήνων «Άμεση λήψη μέτρων για την αποτροπή της εξάπλωσης της νόσου της πανώλης των χοίρων από την Βουλγαρία στην Ελλάδα».

Σε απάντηση στο ανωτέρω σχετικό και αναφορικά με τα θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων μας , θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

Με βάση τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί αρμοδίως, τα τελευταία έτη ο πληθυσμός των αγριόχοιρων έχει αυξηθεί σημαντικά και αυτό συμβαίνει σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας, αλλά και της Ευρώπης. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στη διασταύρωση των αγριόχοιρων με χοίρους ελευθέρως βοσκής – η οποία εφαρμόστηκε και μάλιστα είχε επιδοτηθεί παλαιότερα – γεγονός για το οποίο είχε υποβάλλει τις αντιρρήσεις της η Δασική Υπηρεσία.

Επιπλέον, αιτίες αύξησης του πληθυσμού σύμφωνα με έρευνες στις Μεσογειακές χώρες και από τα δεδομένα στην Ελλάδα είναι: α) η πυκνωση της βλάστησης και η εξάπλωση των δασών, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται το ενδιαίτημα για το είδος και πολλές περιοχές να καθίστανται απροσπέλαστες για τους κυνηγούς, β) η αύξηση των χωρικών απαγορεύσεων για τη θήρα, και γ) η αποτελεσματικότερη θηροφύλαξη.

Πέραν των προβλημάτων με τις ζημιές στις καλλιέργειες, την Υπηρεσία μας απασχολεί το θέμα της μετάδοσης του ιού της αφρικανικής πανώλης των χοίρων, ο οποίος εξαπλώνεται στις γειτονικές Βαλκανικές χώρες και οδηγεί υποχρεωτικά στη λήψη ειδικότερων μέτρων και στη χώρα μας.

Η μετάδοση του ιού σε χοίρους και αγριόχοιρους έχει αποδειχθεί κυρίως με την επαφή των μολυσμένων χοίρων με μολυσματικά σωματικά υγρά καθώς και με αεροζόλ σε μικρές αποστάσεις μεταξύ των κτηνοτροφικών μονάδων, όπως και με την κατανάλωση μολυσμένων ζωοτροφών. Δεν υπάρχει όμως γνώση σχετικά με το ρόλο των εμπλεκομένων στην εκτροφή, όπως επιφάνειες οχημάτων, του εξοπλισμού και των ενδυμάτων των εργαζομένων (Probst κ.α. 2017).

Οι αρουραίοι και τα κορακοειδή παρατηρούνται συνήθως κοντά σε σφαγεία και χοιροστάσια. Αν και δεν προσβάλλονται και δεν είναι ξενιστές (Probst κ.α. 2017), ωστόσο όταν εντερικό περιεχόμενο χοίρων και ψοφίμια εκτίθενται, τότε μικρά μολυσματικά τεμαχίδια μπορούν να μεταφερθούν σε κοντινά χοιροστάσια από αυτά τα πτωματοφάγα είδη, συμβάλλοντας και αυτά στη μετάδοση (Fasina κ.α. 2012).

Στη Μεσόγειο, σύμφωνα με τους Boinas κ.α. (2011) σοβαρό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει και το είδος κρότωνα (*Ornithodoros erraticus*) τόσο στη μετάδοση όσο και στη διατήρηση του ιού (αποτέλεσε αποδεδειγμένα δεξαμενή του ιού για πέντε έτη). Οι αγριόχοιροι δεν έχουν βρεθεί να φέρουν αυτούς τους κρότωνα. Άλλα αιμομυζητικά έντομα μπορούν να μεταδώσουν τον ιό μηχανικά.

Οι αγριόχοιροι προσβάλλονται και εμφανίζουν τον ιό παρόμοια με τους χοίρους, και μεταδίδουν τον ιό οι μεν στους δε. Οι τρόποι μετάδοσης μεταξύ χοίρων και αγριόχοιρων είναι κυρίως μέσω της κατανάλωσης ή επαφής με μολυσμένα ψοφίμια ή με επαφή με προσβεβλημένα άτομα, αν οι χοίροι είναι ελεύθεροι ή βρίσκονται στην ύπαιθρο με μη ασφαλή περίφραξη (Jori & Bastos 2009).

Συμπερασματικά, ο ρόλος των αγριόχοιρων στη μετάδοση του ιού αναφέρεται κυρίως στις διάδοσή του σε μεγάλες αποστάσεις, παράλληλα με τη διακίνηση μολυσμένων χοίρων, ζωοτροφών και υλικών-μηχανημάτων. Μια υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα αγριόχοιρου αυξάνει την επικινδυνότητα μετάδοσης και την ταχύτητα της μετάδοσης. Εφόσον φτάσει ο ιός σε μια περιοχή, η ελεύθερα εκτροφή χοίρων πρέπει να απαγορευτεί και να ελεγχθεί η σταβλισμένη ώστε να μην έρθουν σε επαφή οι αγριόχοιροι με τους χοίρους. Τα υπολείμματα των σφαγείων χοίρων και αγριόχοιρων δεν θα πρέπει να εκτίθενται. Απεντόμωση, μυοκτονία, εκδίωξη των σαρκοφάγων πτηνών (κορακοειδή) και αποπαρασίτωση θα πρέπει να εφαρμόζονται συνεχόμενα στα χοιροστάσια και σφαγεία.

Σε περίπτωση επιβεβαίωσης του νοσήματος, στη χώρα μας πρέπει να ληφθούν μέτρα όπως αυτά καθορίζονται στα Π.Δ. 37/2005, Π.Δ. 138/1995 και τις σχετικές αποφάσεις 260918/14-01-2009, 2003/432 του ΥΠΑΑΤ. Οι επιπτώσεις αυτής της μετάδοσης είναι γνωστές τόσο για τη ζωική παραγωγή, όσο και για τη θηραματική οικονομία – καθώς η θήρα του αγριόχοιρου στηρίζει σε μεγάλο βαθμό τη θηρευτική δραστηριότητα.

Στο πλαίσιο αυτό ήδη έχουν ενημερωθεί οι Δασικές Υπηρεσίες όλης της χώρας με την 172481/1341/**03.09.2018** εγκύκλιος μας «Μέτρα για τον πληθυσμό του αγριόχοιρου και την αντιμετώπιση του κινδύνου εξάπλωσης της Αφρικανικής Πανώλης» και με την οποία δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες – κατευθύνσεις και επισημάνθηκε η αυστηρή εφαρμογή των σχετικών υπουργικών αποφάσεων με τις οποίες αποφασίζονται ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση της Ζωνόσου, οι οποίες είναι:

- 1) Η αρ. πρωτ. 165390/590/28-3-2018 (ΦΕΚ Β' 1128) Υπουργική απόφαση για την «Εκτατική και ημισταλισμένη χοιροτροφία», με την οποία τέθηκαν περιορισμοί στο καθεστώς ελεύθερης βόσκησης χοίρων σε δάση και δασικές εκτάσεις που είχε προκαλέσει προβλήματα επιμειξίας αγρίων με ημίαιμους χοίρους και ανεξέλεγκτη αύξηση του αριθμού των ημίαιμων.
- 2) Η αρ. πρωτ. 168588/1391/08.08.2018 (ΦΕΚ Β' 3418) Υπουργική απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕΝ για τη «Δίωξη ημίαιμων μη δεσποζόμενων χοίρων και αγριόχοιρων σε αγροτικές και λοιπές περιοχές» και με την οποία προβλέφθηκε η δυνατότητα συγκρότησης συνεργείων δίωξης πληθυσμών που βρίσκονται σε πληθυσμιακή έξαρση και προκαλούν ζημιές στη Γεωργική Παραγωγή.
- 3) Απαγόρευση κάθε μεταφοράς και απελευθερώσεων αγριόχοιρων για 2 έτη, με σκοπό τον εμπλουτισμό περιοχών

- 4) Στην απαγόρευση κάθε μέτρου βελτίωσης ενδιαιτημάτων του αγριόχοιρου, (ειδικά σπορές και ρίψεις τροφής) σε περιοχές της χώρας, όπου μπορούν να ευνοήσουν τον πληθυσμό του είδους.
- 5) Η επανεξέταση των ισχυουσών απαγορεύσεων θήρας ορισμένου χρόνου στην περίπτωση που αυτές ξεπερνούν τα 10.000 στρέμματα και στις οποίες έχει παρατηρηθεί ότι εντός αυτών διαβιούν μεγάλοι πληθυσμοί αγριόχοιρων.

Κατά την τρέχουσα θηρευτική περίοδο 2019-2020 το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έλαβε τα εξής μέτρα:

1. Με την ετήσια ρυθμιστική απόφαση του αριθμ. 05/8/2019 - ΥΠΕΝ/ΑΔΔ/71082/539 (Φ.Ε.Κ. 3137 Β' και ΑΔΑ: 7ΝΜ94653Π8-ΦΒΤ) για τη θήρα **απελευθέρωσε οριζόντια το όριο κάρπωσης σε όλη τη χώρα** (τα προηγούμενα έτη υπήρχε όριο θήρευσης 10 ατόμων) με σκοπό τη μείωση και έλεγχο του πληθυσμού των άγριων χοίρων μέσω της κυνηγετικής δραστηριότητας

2. Αποφασίστηκε σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων η υλοποίηση ειδικού προγράμματος δίωξης των ημίαιμων μη δεσποζόμενων χοίρων και των αγριόχοιρων σε όλη τη χώρα και **για το σκοπό αυτό εκδόθηκε** η αριθμ. 06/8/2019 - ΥΠΕΝ/ΑΔΔ/71418/545, απόφαση του Υπουργού η οποία δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 3139/2019 Τεύχος Β' και αναρτήθηκε στη διαύγεια (ΑΔΑ: ΩΕΕΗ4653Π8-Ω2Θ).

Το ανωτέρω ειδικό πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα και δράσεις που αποφασίστηκαν μετά από συνεργασία των αρμοδίων Δασικών και Κτηνιατρικών Υπηρεσιών όπως είναι:

➤ Η συγκρότηση συνεργείων δίωξης ημίαιμων, μη δεσποζόμενων χοίρων, καθώς και αγριόχοιρων, όπως προβλέπεται σχετικά στη δασική νομοθεσία (παρ.2 α. του άρθρου 259 του Ν.Δ. 87/69 (ΦΕΚ Α'7) με αποφάσεις των Συντονιστών Διοίκησης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων .

➤ Η κλιμάκωση των μέτρων ανάμεσα σε περιοχές υψηλής προτεραιότητας στις περιοχές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων Μακεδονίας- Θράκης και Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας που αποτελούν περιοχές υψηλού κινδύνου και στις περιοχές των υπολοίπων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων που ο κίνδυνος είναι μικρότερος, αλλά υπάρχουν προβλήματα στη γεωργική παραγωγή λόγω του υπερπληθυσμού των αγριόχοιρων

➤ Ο καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για την ρύθμιση των πληθυσμών (δίωξη), αποκλειστικά με το κυνήγι, σε πεδινές, ημιορεινές – γεωργικές περιοχές από ειδικά συνεργεία ομάδων έμπειρων κυνηγών.

➤ Η ρύθμιση θεμάτων σχεδιασμού και συντονισμού της δραστηριότητας, όπου τη συγκρότηση των συνεργείων και τη ρύθμιση λεπτομερειών αναλαμβάνουν οι Δασικές Υπηρεσίες σε συνεργασία με τους επιστημονικούς συνεργάτες των Κυνηγετικών Οργανώσεων και πλέον εφόσον υπάρχει ειδική επιστημονική και τεχνική αιτιολόγηση, η δράση μπορεί να υλοποιηθεί και εντός καταφυγίων άγριας ζωής.

➤ Η ρύθμιση θεμάτων προστασίας του προσωπικού και των πολιτών για την υλοποίηση της παραπάνω διαδικασίας με την αυστηρή επίβλεψη από προσωπικό των Δασικών Υπηρεσιών στις περιοχές λήψης των μέτρων και ειδικότερα με τη συνδρομή και των λοιπών εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και Φορέων (Ελληνική Αστυνομία Ο.Τ.Α, Ενώσεις Αγροτών, Κυνηγετικές Οργανώσεις, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών κ.ά.) να λαμβάνονται μέτρα επιτήρησης της περιοχής που επιχειρούν τα συνεργεία, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η δυνατότητα προσβασιμότητας σε αυτήν και να διασφαλιστεί η ασφάλεια των πολιτών.

➤ Η πρόβλεψη της δυνατότητας αγοραπωλησίας των θηρευμένων ατόμων ημιαίμων μη δεσποζόμενων χοίρων και αγριόχοιρων και της δυνατότητας να διατίθεται δωρεάν ένα μέρος (ποσοστό μέχρι 20% του βάρους του κρέατος), μετά φυσικά από σχετικούς κτηνιατρικούς ελέγχους, σε κοινωνικά παντοπωλεία και ιδρύματα της περιοχής.

➤ Τέλος, η απαγόρευση αυστηρά της παροχής τροφής σε ημίαιμους χοίρους ή αγριόχοιρους στον αστικό, ημιαστικό ή περιαστικό ιστό.

Οι Δασικές Υπηρεσίες σχετικά με το πρόβλημα αυτό θα τηρούν πλήρες αρχείο για τον αριθμό των συνεργειών που θα συγκροτήσουν, τη σύνθεση τους, τις εξόδους που πραγματοποιήθηκαν, τον αριθμό των θηρευθέντων χοίρων και τις ποσότητες που διατέθηκαν, την περιοχή δράσης τους τις κτηνοτροφικές μονάδες διαφόρου δυναμικότητας της περιοχής καθώς και τα λοιπά μέτρα που λαμβάνονται (συνεργικά με τη δίωξη) στην ίδια περιοχή.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΟΥΓΑΣ

Εσωτερική Διανομή:

Προϊστάμενο Γενικής Δνσης Δασών και Δ.Π.